

Ὁρθόδοξος Ἐνημέρωση

«Ἐντολή γάρ Κυρίου μὴ σιωπᾶν ἐν καιρῷ κινδυνεύουσας Πίστεως. Λάλει γάρ, φησί, καὶ μὴ σιώπα... Διὰ τοῦτο καγὼ ὁ τάλας, δεδοικὸς τὸ Κριτήριον, λαλῶ».

(Ὁσ. Θεοδώρου Στουδίτου, PG 99, 1321)

Τὰ μετὰ τὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης ἐπίσημα ἀγιορειτικὰ κείμενα*

Ἔνας σύντομος συμπληρωματικὸς σχολιασμὸς

Μέρος Α'.

Γύρω ἀπὸ τὴν στάση τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἀπέναντι στὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης δημοσίευσε τὸ Γραφεῖο μας πρόσφατα δύο κείμενα.

Τὸ **πρῶτο** με τίτλο «*Ἔκτακτη Διπλῆ Σύναξις Ἁγίου Ὁρους ρουτίνας, ἢ σκοπιμότητας;*», (8.6.2017) καὶ τὸ **δεύτερο** με τίτλο «*Σχόλιο γιὰ σύσταση ἀταραξίας καὶ ἐφησυχασμοῦ*», (6.7.2017).

Στὰ κείμενα αὐτὰ ἐπισημάνθηκε πρῶτον μὲν ἡ γενικὴ πνευματικὴ καθίζηση καὶ κατάπτωση τῶν ἀγιορειτῶν Πατέρων καὶ ἰδιαιτέρως τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ποῦ παρατηρεῖται τὰ τελευταῖα χρόνια, ἡ ἔνοχη σιωπὴ των, ὁ φόβος καὶ ἡ δειλία των, νὰ μπουῖν σὲ ἀγῶνες καὶ θυσίες καὶ νὰ κάνουν ὅ,τι ἐξαρτᾶται ἀπὸ αὐτοὺς γιὰ νὰ ἀναχαιτίσουν, ἢ τουλάχιστον νὰ φρενάρουν, ὅσο αὐτὸ εἶναι δυνατό, τὴν λαίλαπα τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἡ ὁποία προχωρεῖ καλπάζοντας καὶ σαρῶνει τὰ πάντα.

Ἐπισημάνθηκε ἀκόμη ἡ ἀδυναμία των νὰ πάρουν μία ὑπεύθυνη, σαφὴ καὶ ξεκάθαρη θέση ἀπέναντι στὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης, ἡ ὁποία, ὅπως ἀποδείχθηκε ἀπὸ πλῆθος μελετῶν καὶ δημοσιεύσεων ἀπὸ ἐγκρίτους καθηγητὲς Θεολογικῶν Σχολῶν καὶ ἄλλους πνευματικὰ καταξιωμένους ἀνθρώπους, δὲν ἦταν οὔτε Ἁγία, οὔτε Μεγάλη, ἀλλὰ οὔτε καὶ Σύνοδος.

Πρόκειται γιὰ μιὰ ἔνοχη σιωπὴ, ἀδράνεια καὶ ἀφωνία, ἡ ὁποία

(*) Βλ. http://aktines.blogspot.gr/2017/08/blog-post_93.html. Ἀρχ. Παύλου Δημητράκοπούλου, Διευθυντοῦ τοῦ Γραφείου Αἰρέσεων τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Πειραιῶς, 11 Αὐγούστου 2017. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

εἶναι ξένη πρὸς τὴν ὁμολογιακὴ καὶ μαρτυρικὴ πορεία τῶν προκατόχων τους, ἀγίων καὶ μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν τῆς πίστεως, ἢ ὅποια τοὺς ὀδήγησε στὴν ἔνοχη συμπόρευση μὲ τὴν παναίρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

Στὶς γραμμὲς ποὺ ἀκολουθοῦν θὰ προσπαθήσουμε, μὲ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ, νὰ καταθέσουμε στὸν πιστὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ, ἕναν σύντομο συμπληρωματικὸ σχολιασμό, σὰν συνέχεια τῶν ὄσων ἐλέχθησαν στὶς δύο προηγούμενες μνημονευθεῖσες δημοσιεύσεις μας.

Πιὸ συγκεκριμένα, θὰ ἐπιχειρήσουμε μιὰ σύντομη κριτικὴ ἀξιολόγησὴ τῶν μετὰ τὴν «Σύνοδο» τῆς Κρήτης μέχρι σήμερα δημοσιευθέντων ἐπισήμων ἀγιορειτικῶν κειμένων, δηλαδὴ τῆς «*Εἰσηγήσεως τῆς Ἱεροκοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν τελικῶν Κειμένων τῆς ἐν Κρήτῃ Ἀγίας καὶ Μεγάλῃς Συνόδου*», τῆς ἀπὸ 13ης/26ης.11.2016, καὶ τοῦ «*Μηνύματος τοῦ Ἁγίου Ὁρους περὶ τῆς Ἀγίας καὶ Μεγάλῃς ἐν Κρήτῃ Συνόδου*» τοῦ ἀπὸ 17ης/30ης Ἰουνίου 2017.

A'

Ἡ «Εἰσηγήσις τῆς Ἱεροκοινοτικῆς Ἐπιτροπῆς»

Ἡ ὥς ἄνω «Εἰσηγήσις», συντάχθηκε, ὡς γνωστόν, ἀπὸ πενταμελῆ Ἐπιτροπὴ, ἀποτελούμενη ἀπὸ τοὺς Καθηγούμενους τῶν Ἱερῶν Μονῶν Ξηροποτάμου ἀρχιμ. Ἰωσήφ, Σίμωνος Πέτρας ἀρχιμ. Ἐλισαῖο, Σταυρονικήτα ἀρχιμ. Τύχωνα, καὶ τοὺς ἱερομόναχους Χρυσόστομο Κουτλουμουσιανὸ καὶ Λουκᾶ Γρηγοριάτη.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔλαβε ἐντολὴ ἀπὸ τὴν Ε.Δ.Ι.Σ τῆς 23ης.9.2016 νὰ μελετήσῃ καὶ ἀποτιμήσῃ τὰ τελικὰ κείμενα τῆς «Συνόδου» τῆς Κρήτης, (στὸ ἐξῆς **Σ.τ.Κ.**) καὶ νὰ συντάξῃ σχετικὴ μελέτη ἐπ' αὐτῶν.

Ἡ «Εἰσηγήσις», μετὰ ἀπὸ κάποιες εἰσαγωγικὲς παρατηρήσεις περὶ τῆς σημασίας τῶν δογματικῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως καὶ περὶ ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας, μνημονεύει τὴν ἐπιστολὴν ποὺ ἔστειλε ἡ Ἱερὰ Κοινότης πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην κ. Βαρθολομαῖο, τὴν 12η/25η Μαΐου 2016.

Μὲ τὴν ἐπιστολὴν αὐτὴ ἡ Ἱερὰ Κοινότης ζήτησε συγκεκριμένους τροποποιήσεις πάνω στὰ προσυνοδικὰ κείμενα, τὶς ὁποῖες ἀπαριθμεῖ στὴν συνέχεια σὲ ἕξι παραγράφους.

Οἱ ἐν λόγῳ τροποποιήσεις καὶ ἰδίως οἱ τρεῖς πρῶτες ἐξ' αὐτῶν, ἐπειδὴ ἄπτονται τῆς δογματικῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας μας, ἔχουν πολὺ μεγάλη σημασία καὶ ἐξέχουσα σοβαρότητα.

Συγκεκριμένα τὸ αἶτημα «*νὰ μὴ ἀναγνωρισθοῦν οἱ ἑτερόδοξοι*

ὡς Ἐκκλησίαι», ἀποτελεῖ βασικό, δογματικῆς φύσεως, ἐκκλησιολογικὸ ζήτημα. Ἀναγνώριση τῶν ἑτεροδόξων-αἰρετικῶν ὡς Ἐκκλησιῶν συνεπάγεται ἀλλοίωση τῆς περὶ Ἐκκλησίας δογματικῆς διδασκαλίας καὶ ὁδηγεῖ μοιραῖα σὲ μιὰ νέα, ἐκκλησιολογικῆς φύσεως, αἵρεση καὶ σὲ ἀνατροπὴ ὅλης τῆς Συνοδικῆς καὶ Κανονικῆς μας Παραδόσεως.

Ἐπίσης τὸ αἴτημα «*να τονισθῇ ὅτι οἱ διάλογοι μὲ τοὺς ἑτεροδόξους σκοπεύουν εἰς τὴν ἐπιστροφήν των εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν*», ὅπως καὶ τὸ αἴτημα *να παύσει ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία νὰ συμμετέχει στὸ ἐξῆς στὸ Παγκόσμιο Συμβούλιο τῶν Ἐκκλησιῶν*», εἶναι ἐξ' ἴσου σοβαρὰ ζητήματα δογματικῆς φύσεως, διότι ἀποτελοῦν φυσικὴ συνέπεια καὶ συνέχεια τῆς περὶ Ἐκκλησίας δογματικῆς διδασκαλίας τῆς πίστεώς μας.

Ἐπίσης τὰ αἰτήματα *να παύσουν οἱ συμπροσευχῆς καὶ νὰ διατυπωθεῖ «ὅτι ἡ ἐκκλησιαστικὴ παράδοσις ἀναγνωρίζει ὡς “ἔσχατον κριτὴν” ἐπὶ θεμάτων πίστεως τὴν συνείδησιν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας*», ἀποτελοῦν ἐξόχως σοβαρὰ ζητήματα, διότι ἡ ἀθέτησὴ των ὁδηγεῖ σὲ παραβίαση τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Κανονικῆς μας παραδόσεως.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὅμως τίθεται τὸ εὐλόγο ἐρώτημα: **Ἐλαβε ὑπ' ὄψιν τῆς ἡ Σ.τ.Κ. τὰ παρὰ πάνω καίρια ἀπὸ δογματικῆς ἀπόψεως αἰτήματα τῶν ἀγιορειτῶν Πατέρων;** Ἀσφαλῶς ὄχι.

Βέβαια ἐδῶ μὲ ἔμφαση πρέπει νὰ τονιστεῖ, ὅτι ἡ ἀθέτησὴ τῶν παρὰ πάνω αἰτημάτων σημαίνει, ὅτι ἡ Σ.τ.Κ. δὲν ὀρθοτόμησε τὸν λόγο τῆς ἀληθείας καὶ σὲ τελικὴ ἀνάλυση ὁδηγήθηκε στὴν διατύπωση δογματικῆς πλάνης καὶ κακόδοξης περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλίας.

Ἡ ἀγιορειτικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπαριθμεῖ μὲν τὰ αἰτήματα, ἀλλὰ ἀποσιωπᾷ, δὲν ἔχει δυστυχῶς τὸ ὁμολογιακὸ θάρρος, νὰ ἐπισημάνει ὅτι ἡ ἐν λόγῳ «Σύνοδος», ἐπειδὴ ἀκριβῶς δὲν ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τῆς τὰ παρὰ πάνω αἰτήματα, ὁδηγήθηκε τελικὰ στὴν διατύπωση δογματικῆς πλάνης καὶ κακόδοξης περὶ Ἐκκλησίας διδασκαλίας.

Μόλις καὶ μετὰ βίας, μετὰ πολλοῦ φόβου καὶ τρόμου, τολμάει στὴν συνέχεια νὰ διατυπώσει ὅτι: **«Μετὰ παρέλευσιν ἱκανοῦ διαστήματος ἀπὸ τῆς συγκλήσεως τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου, ὀφείλομεν νὰ ἐπισημάνωμεν μὲ περίσκεψιν καὶ νηφαλιότητα σημεῖά τινα τοῦ συνοδικοῦ κειμένου “Σχέσεις τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον”, τὰ ὁποῖα ὡς ἀμφίσημα**

ἀναμένουν τὴν ὀρθοτέραν διατύπωσίν των, διὰ νὰ φανῆ πῶς ἔχει ἡ ἀλήθεια...».

Παρὰ κάτω (σελ.7), χαρακτηρίζει τὰ συνοδικὰ κείμενα ὡς ἀτελεῖς: *«Τὰ κείμενα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἔχουν τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀτελείας των».* Γιὰ νὰ τεκμηριώσῃ δὲ αὐτοὺς τοὺς ἰσχυρισμούς της, παραθέτει παρὰ κάτω, σὲ τέσσερις παραγράφους, ποῖα εἶναι αὐτὰ τὰ *«σημεῖα τοῦ συνοδικοῦ κειμένου»*, τὰ ὁποῖα χαρακτηρίζει ὡς *«ἀμφίσημα»*, ἢ *«ἀτελεῖς»*, καὶ τὰ ὁποῖα *«ἀναμένουν τὴν ὀρθοτέραν διατύπωσίν των»*.

Ὅπως ἀποδεικνύεται ὁμως ἀπὸ ὅσα παραθέτει ἡ Ἐπιτροπὴ στὶς παραγράφους αὐτές, τὰ «σημεῖα» αὐτά, τὰ ὁποῖα ἔχουν ἀνάγκη διορθώσεων, δὲν εἶναι ἀπλῶς *«ἀμφίσημα»*, ἢ *«ἀτελεῖς»*, ἢ ἐν μέρει ὀρθά, ὥστε νὰ *«ἀναμένουν τὴν ὀρθοτέραν διατύπωσίν των»*. **Ἐ**δῶ δὲν ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ *«ἀμφίσημες»* καὶ ἐν μέρει ὀρθές διατυπώσεις, ἢ μὲ *«ἐλλείψεις καὶ ἀτελείας»*, ἀλλὰ μὲ σαφέστατα κακόδοξες καὶ ἀντορθόδοξες διατυπώσεις.

Ὅπως ὀρθότατα ἐπισημαίνει ἡ Ἐπιτροπὴ: *«Ἡ διατύπωση «ἑτεροδόχοι χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι» δίδει χῶρον εἰς τὴν ἀντορθόδοξον θεωρίαν ὅτι Ὁρθόδοξοι καὶ Ρωμαιοκαθολικοὶ «εὐρίσκονται πλέον ὑπὸ καθεστῶς ὄχι τετελεσμένου σχίσματος, ἀλλὰ διακοπῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας (ἀκοινωνησία)».* **Ἡ** θεωρία αὕτη συσκευάζει Ὁρθόδοξους καὶ Ρωμαιοκαθολικοὺς εἰς τὴν Μίαν Ἐκκλησίαν καὶ ἀντιλαμβάνεται τὴν ἑτεροδοξίαν ὡς διαφορετικὴν διατύπωσιν τῆς ἰδίας ἀποστολικῆς πίστεως!».

Τὸ νὰ *«συσκευάζονται»* ὁμως *«Ὁρθόδοξοι καὶ Ρωμαιοκαθολικοὶ εἰς τὴν Μίαν Ἐκκλησίαν»*, δηλαδὴ τὸ νὰ ἀναγνωρίζεται ὁ Παπισμὸς ὡς πλήρης καὶ ὀρθόδοξοῦσα Ἐκκλησία, δὲν ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐκκλησιολογικὴ πλάνη καὶ αἵρεση; **Δ**ὲν ἰσοδυναμεῖ οὐσιαστικὰ μὲ διαγραφὴ καὶ ἀκύρωση μιᾶς σειρᾶς Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν, ἢ Ἐνδημουσῶν Συνόδων, στὶς ὁποῖες σαφέστατα καταδικάσθηκε ὁ Παπισμὸς ὡς αἵρεση¹; **Ἄ**σφαλῶς ναί.

Εἶναι ἀνεπίτρεπτο, ἀπὸ δογματικῆς ἀπόψεως, νὰ ὑποβιβάζεται μιὰ κακόδοξη διατύπωση στὸ ἐπίπεδο τοῦ «ἀμφισήμου», τοῦ «ἀτελοῦς», ἢ τοῦ «ἀσαφοῦς» καὶ τοῦ ἐν μέρει ὀρθοῦ, διότι μιὰ τέτοια νοοτροπία ὑποκρύπτει μιὰ τάση ὑποβαθμίσεως τῆς δογματικῆς πλάνης, μιὰ τάση «δογματικοῦ μινιμαλισμοῦ», ἢ ὁποῖα, τί ἄλλο μπορεῖ νὰ φανερώνῃ παρὰ φόβο καὶ δειλία, νὰ διατυπωθεῖ

1. Βλέπε σχετικὰ, Πρωτ. Ἀναστασίου Γκοτσοπούλου, «Ἡ συμπροσευχὴ μὲ αἰρετικούς», Ἐκδ. «Θεοδρομία», Θεσσαλονίκη 2009, σελ. 39-46.

ἡ ἀλήθεια μετὰ τὸ ὄνομά της;

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γράφει σχετικά μετὰ τὸ θέμα ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ τὰ ἐξῆς: *«Καθάπερ ἐν τοῖς βασιλικαῖς νομίμασιν ὁ μικρὸν τὸν χαρακτήρα περικόψας, ὅλον τὸ νόμισμα κίβδηλον εἰργάσατο, οὕτω καὶ ὁ τῆς ὑγιοῦς πίστεως καὶ τὸ βραχύτατον ἀνατρέψας τῷ παντὶ λυμαίνεται ἐπὶ τὰ χεῖρονα προῖδὼν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς»².* Ὅπως ἀκριβῶς στὰ βασιλικά νομίματα, ὁποῖος τολμήσει νὰ κόψει ἔστω καὶ κάτι ἐλάχιστο ἀπὸ ὅ,τι ἔχει χαραχθεῖ ἐπάνω σ' αὐτά, καθιστᾷ ὅλο τὸ νόμισμα κίβδηλο, ἔτσι καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος διαστρέφει ἔστω καὶ κάτι ἐλάχιστο ἀπὸ τὴν ὑγιή πίστη, καταστρέφει τὰ πάντα, ἐκπίπτοντας σὲ χειρότερα ἀπὸ ὅ,τι πρὶν πιστεύσει.

Ὅπως πολὺ εὐστοχα ἐπεσήμανε ὁ Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ἱερόθεος σὲ ἐκτενέστατη θεολογικὴ παρέμβαση, (33 σελίδων), τὴν ὁποία κατέθεσε στὴν Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, (23 καὶ 24 Νοεμβρίου τοῦ 2016), στὸ κείμενο μετὰ τίτλο: *«Σχέσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον»* εἰσάγεται μιὰ αἰρετικὴ ἐκκλησιολογία.

Ὁ ὡς ἄνω ἱεράρχης, σχολιάζοντας τὴν τελικὴ πρόταση ποῦ κατέθεσε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος στὴν **Σ.τ.Κ.**, στὴν παράγραφο 6, ὅτι *«ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποδέχεται τὴν ἱστορικὴν ὀνομασίαν τῶν μὴ εὐρισκομένων ἐν κοινῶνι μετ' αὐτῶς ἄλλων ἑτεροδόξων χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ ὁμολογιῶν»*, παρατηρεῖ τὰ ἐξῆς:

«Ὅμως ἡ νέα αὐτὴ πρόταση τῆς πλειοψηφίας τῆς ἀντιπροσωπείας μας, ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν ὁμόφωνη ἀπόφαση τῆς Ἱεραρχίας μας, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἶναι κακὸδόξη καὶ ἀντορθόδοξη»³.

Καὶ ἀποδεικνύει στὴν συνέχεια μετὰ ἀδιάσειστα θεολογικὰ ἐπιχειρήματα ὅτι: *«ἡ θὰ ὑπάρχει Ἐκκλησία χωρὶς αἰρετικὲς διδασκαλίαι, ἡ ὁποία σώζει τοὺς ἀνθρώπους, ἡ θὰ εἶναι αἰρετικὴ ὁμάδα, ἡ ὁποία δὲν μπορεῖ νὰ ἀποκαλεῖται Ἐκκλησία. Τὸ νὰ ἐνώνονται οἱ δύο αὐτὲς λέξεις –ἑτεροδόξη καὶ Ἐκκλησία– σὲ μιὰ ἐνότητα καὶ ἡ μία εἶναι κοσμητικὸ ἐπίθετο τῆς ἄλλης, εἶναι γεγονὸς ἐσφαλμένο, γιὰτὶ τότε ἐμπαίζονται καὶ οἱ ἑτερόδοξοι καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι»⁴.*

Στὴν θεολογικὴ του ἀνάλυση παρουσιάζει καὶ ἀποδεικνύει,

2. Εἰς Γαλάτας κεφ. Α', ΕΠΕ 20, 194. PG 61, 622.

3. Βλ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεου, «Παρέμβαση καὶ κείμενο στὴν Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, (Νοέμβριος 2016), σελ. 23.

4. Βλ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεου, «Παρέμβαση...», ὁ.π. σελ. 25.

ὅτι ἡ παρὰ πάνω κακόδοξη διατύπωση προέρχεται ἀπὸ τὴν αἰρετικὴν προτεσταντικὴν θεωρίαν περὶ ἀοράτου καὶ ὁρατῆς Ἐκκλησίας: «**Ἡ** νέα αὐτὴ πρόταση, [μὲ τὴν ὁποία γίνεται ἀποδεκτὸς ὁ ὅρος “ἑτερόδοξη ἐκκλησία”], ἐκφράζει τὴν προτεσταντικὴν ἄποψη περὶ ἀοράτου καὶ ὁρατῆς Ἐκκλησίας, ποὺ εἶναι μιὰ “νεστοριανικὴ ἐκκλησιολογία”»⁵.

Ἐπίσης ἀναφέρει, ὅτι «ἡ ἄποψη ὅτι μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ μιὰ Ἐκκλησία ὡς ἑτερόδοξη – αἰρετικὴ καταδικάσθηκε ἀπὸ τὶς συνόδους τοῦ 17ου αἰῶνος μὲ ἀφορμὴ τὴν “Λουκάρειο ὁμολογία”... **Οἱ** ἀποφάσεις τῶν συνόδων τοῦ 17ου αἰῶνος ἀποφάνθηκαν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν μπορεῖ νὰ πλανᾶται»⁶.

Στὰ ἴδια συμπεράσματα κατέληξε καὶ ἡ «**Σύναξη Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν**», ἡ ὁποία σὲ κείμενό της μὲ τίτλο: «**Ἄνοικτὴ ἐπιστολὴ-Ὁμολογία γιὰ τὴν “Σύνοδο” τῆς Κρήτης**» ἀναφέρει τὰ ἐξῆς:

Ἡ ἀποφυγὴ ἀπὸ τὴν “Σύνοδο” τῆς Κρήτης νὰ κρίνει τὰ κείμενα τῶν Θεολογικῶν Διαλόγων καὶ τὴν συμμετοχὴ μας στὸ “Παγκόσμιο Συμβούλιο Ἐκκλησιῶν”, ἐνῶ ἀντίθετα ἐπαινεῖ καὶ τὰ δύο, σημαίνει ὅτι οὐσιαστικὰ ἐγκρίνει ὅτι οἱ Παπικοὶ ἔχουν Χάρη, Μυστήρια Ἱερωσύνη, Ἀποστολικὴ Διαδοχὴ (Balatand), καὶ ὅτι ἐμεῖς χωρισμένοι ἀπὸ τοὺς Μονοφυσίτες, τοὺς Παπικοὺς καὶ τοὺς Προτεστάντες δὲν μπορούμε νὰ εἴμαστε ἡ Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία (Πόρτο Ἀλέγκρε, Πουσσάν). **Ἡ** μὴ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν συνέλευση τοῦ Balatand μεταβάλλεται τώρα σὲ συνενοχὴ μὲ τὴν ἔγκριση τῶν κειμένων τῶν Διαλόγων. **Καθίσταται** ἔτσι ἡ “Σύνοδος” τῆς Κρήτης σύμμαχος καὶ προαγωγὸς τῆς παναιρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἀντίθετη πρὸς ὅλες τὶς προηγούμενες συνόδους τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖες, ἀντὶ νὰ ἐκκλησιοποιῶν τὶς αἱρέσεις, τὶς κατεδίκαζαν καὶ τὶς ἀναθεμάτιζαν... **Ἐπομένως** ὄχι μόνον ὡς πρὸς τὴν διαδικασίαν συγκλήσεως καὶ λειτουργίας, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὶς ἀποφάσεις της, ἰδιαίτερα ὡς πρὸς τὴν συνοδικὴν ἀναγνώριση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καὶ τῶν αἱρέσεων ὡς ἐκκλησιῶν, ἢ συνέλευση μερικῶν ἐπισκόπων στὴν Κρήτη δὲν μπορεῖ νὰ χαρακτηριστεῖ οὔτε Σύνοδος, οὔτε Ἁγία, οὔτε Μεγάλη»⁷.

5. Βλ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου, «Παρέμβαση...», ὁ.π. σελ. 5.

6. Βλ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου, «Παρέμβαση...», ὁ.π. σελ. 4.

7. Βλ. Ἱστολόγιο Κατάνυξις, 30 Ὀκτωβρίου 2016, «Σύναξη Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν», «Ἄνοικτὴ ἐπιστολὴ-Ὁμολογία γιὰ τὴν “Σύνοδο” τῆς Κρήτης», σελ.6.

Στὸ ἴδιο μῆκος κύματος κινεῖται καὶ ἡ **Βουλγαρική Ἐκκλησία**. Μὲ ὁμόφωνη συνοδική ἀπόφασή της καὶ μὲ ὄλους τοὺς ἱεράρχες της παρόντες κατὰ τὴν συνοδική συνεδρίαση ποὺ ἔλαβε χώρα στὶς 15 Νοεμβρίου 2016, κατέληξε μεταξύ ἄλλων, στὸ ἐξῆς συμπέρασμα σχετικὰ μὲ τὸ κείμενο μὲ τίτλο **«Σχέσεις τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας πρὸς τὸν λοιπὸν χριστιανικὸν κόσμον»:**

«Κατόπιν προσεκτικῆς μελέτης τῶν κειμένων ποὺ υἱοθετήθηκαν ἀπὸ τὴν Σύνοδο τῆς Κρήτης, ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἔχει καταλήξει στὸ συμπέρασμα ὅτι περιέχουν ἀποκλίσεις ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη παράδοση, ἀπὸ τὴν δογματικὴ καὶ κανονικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ τῶν Τοπικῶν Συνόδων»⁸.

Παρατηρεῖ ἀκόμη ἡ Ἀγιορειτικὴ Ἐπιτροπὴ ὅτι: **«Εἶναι γεγρονὸς ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν ἐπισκόπων, ἔστω καὶ μὲ τὸ σχῆμα τῶν Ἀντιπροσωπειῶν, ἐπήγαν εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Σύνοδο, διὰ νὰ βεβαιώσουν τὴν αὐτοσυνειδησίαν τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ ὄχι διὰ νὰ ἐπικροτήσουν κάποια οἰκουμενιστικὴν γραμμὴν».**

Ἄν μᾶς ἐξηγοῦν ὅμως, πῶς συμβαίνει τὸ παράδοξο, οἱ μὲν ἐπίσκοποι τῆς **Σ.τ.Κ.** νὰ ἔχουν Ὁρθόδοξο καὶ ὄχι οἰκουμενιστικὸ φρόνημα, τελικὰ ὅμως νὰ ἐπικροτοῦν καὶ νὰ νομιμοποιοῦν συνοδικὰ μιὰ αἰρετικὴ-οἰκουμενιστικὴ ἐκκλησιολογία; Μπορεῖ νὰ δεχθεῖ ἡ κοινὴ λογικὴ ἓναν τέτοιο ἰσχυρισμό;

Ἐμεῖς βλέπουμε τὸ ἀποτέλεσμα, τὸ ἔγκλημα ποὺ διεπράχθη στὸ Κολυμπάρι τῆς Κρήτης, καὶ μὲ βάση αὐτὸ τὸ ἔγκλημα, βγάζουμε τὰ συμπεράσματά μας. Ἄν μποροῦμε νὰ γνωρίζουμε τὶς προθέσεις τῶν ἀνθρώπων, διότι δὲν εἴμαστε καρδιογνώστες. Τὶς προθέσεις τῶν ἀνθρώπων τὶς γνωρίζει μόνον ὁ Θεός.

Παρὰ κάτω ἀναφέρει: **«Ἄν δυνάμεθα ἐπίσης νὰ μὴ ἀναγνωρίσωμεν τὴν λαμπρὰν προσπάθειαν Προκαθημένων καὶ συνοδικῶν ἀρχιερέων νὰ βελτιωθοῦν τὰ κείμενα. Ὁφείλομεν μάλιστα νὰ ἐξάρωμεν τὰς θεολογικὰς προσπάθειας ὠρισμένων ἐπισκόπων νὰ ἀπαλειφθοῦν ἀμφίσημοι θεολογικαὶ ἔννοιαι καὶ φράσεις καὶ νὰ προστεθοῦν ἀπαραίτητες προτάσεις, προκειμένου νὰ ἀποφευχθῇ ἡ οἰκουμενιστικὴ νοηματοδότησις τῶν κειμένων».**

Καὶ παραθέτει στὴν συνέχεια κάποιες συγκεκριμένους περιπτώ-

8. Βλ. Ἰστολόγιο «Ἀκτίνες», Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Βουλγαρικῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας: «Ἡ Σύνοδος τῆς Κρήτης δὲν εἶναι οὔτε Μεγάλη, οὔτε Ἁγία οὔτε Πανορθόδοξη», 7 Δεκεμβρίου 2016.

σεις βελτιώσεων.

Ἐδῶ τὸ πρῶτο ποὺ πρέπει νὰ τονίσουμε εἶναι ὅτι, παρὰ τὶς ὅποιες βελτιώσεις, δυστυχῶς δὲν μπόρεσαν οἱ συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς νὰ ἀποτρέψουν τὴν εἰσαγωγή μιᾶς αἰρετικῆς ἐκκλησιολογίας καὶ τὴν ἔκπτωση τῆς **Σ.τ.Κ.** σὲ ψευδοσύνοδο. **Καὶ** ἐκεῖνο ποὺ «μετράει» εἶναι, ὄχι οἱ ὅποιες προσπάθειες γιὰ βελτιώσεις, ἀλλὰ τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα.

Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι τελικὰ ἡ **Σ.τ.Κ.** ἦταν στὸ σύνολό της μιὰ ἀληθινὴ Ορθόδοξη Σύνοδος, ποὺ μπορεῖ νὰ συγκαταριθμηθεῖ μὲ τὶς Οἰκουμενικὲς Συνόδους τῆς Ἐκκλησίας μας; **Ἀσφαλῶς** ὄχι.

Ἐφ' ὅσον λοιπὸν δὲν ἦταν Ὁρθόδοξη Σύνοδος, τί ἄλλο μπορεῖ νὰ ἦταν παρὰ μιὰ ψευδοσύνοδος; Ὑπάρχει κάτι ἐνδιάμεσο μεταξὺ ἀληθοῦς Ὁρθοδόξου Συνόδου καὶ ψευδοσυνόδου; Ὅπως δὲν ὑπάρχει κάτι ἐνδιάμεσο μεταξὺ ἀληθείας καὶ ψεύδους, ἔτσι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρχει κάτι ἐνδιάμεσο μεταξὺ Ὁρθοδόξου Συνόδου καὶ ψευδοσυνόδου.

Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι μιὰ γυναίκα εἶναι *λίγο ἔγκυος*; **Ἦ** εἶναι ἔγκυος, ἢ ὄχι.

Γιὰ νὰ γίνουμε ἀκόμη πιὸ σαφεῖς, θὰ φέρουμε ἓνα παράδειγμα ἀπὸ τὸν χῶρο τῆς Ἱατρικῆς. **Ἄς** ὑποθέσουμε, ὅτι ἔχουμε κάποιον βαριὰ ἀσθενῆ, ποὺ χειρουργεῖται ἀπὸ μιὰ ομάδα χειρουργῶν. **Οἱ** χειρουργοὶ βάζουν ὅλη τὴν τέχνη τους καὶ κάνουν «λαμπρὲς προσπάθειες» νὰ σώσουν τὸν ἀσθενῆ. **Μεταχειρίζονται** ὀρισμένες χειρουργικὲς μεθόδους, μὲ τὶς ὁποῖες ἐπιδιώκουν νὰ βελτιώσουν τὴν λειτουργία ὀρισμένων ὀργάνων. **Ὡστόσο** τελικὰ δὲν κατορθώνουν νὰ σώσουν τὴν ζωὴ τοῦ ἀσθενοῦς. **Ὁ** ἀσθενῆς μιὰ ὥρα μετὰ τὴν ἐπέμβαση πεθαίνει. **Μπορεῖ** τώρα ἡ ομάδα τῶν χειρουργῶν νὰ καυχᾶται καὶ νὰ πανηγυρίζει, ὅτι πέτυχε κάποιες βελτιώσεις στὸν ἀσθενῆ, καθ' ὃν χρόνον ὁ ἀσθενῆς τελικὰ πέθανε; **Ἀσφαλῶς** ὄχι.

Ἐκεῖνο ποὺ ἀξιολογοῦν ὅλοι εἶναι τὸ τελικὸ ἀποτέλεσμα καὶ ὄχι οἱ ὅποιες «λαμπρὲς προσπάθειές» τους.

Παρὰ κάτω ἡ Ἐπιτροπὴ προσθέτει: **«Τὰ κείμενα τῆς Συνόδου πρέπει νὰ ὑπερβοῦν τὴν μονομέρεια, ἢ ὁποῖα ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι αὐτὰ ἠγγόησαν τὴν ἰσχυρὰν θεολογικὴν παράδοσιν ποὺ ἐχάραξαν σύγχρονοι θεοφόροι Πατέρες καὶ ἔγκριτοι θεολόγοι, οἱ ὁποῖοι διείδον τὴν πορείαν τῶν οἰκουμενικῶν διαλόγων ὡς μίαν οἰκουμενιστικὴν παρέκκλισιν».**

Ἐδῶ οἱ ἀγιορεῖτες Πατέρες προφανῶς θέλουν νὰ ἐπισημάνουν, ὅτι τὰ συνοδικὰ κείμενα ἔχουν κάποια «μονομέρεια», ἐπειδὴ ἀπο-

τυπώνουν την μία πλευρά των πραγμάτων. **Π**εριγράφουν τις σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μὲ τὸν ἑτερόδοξο χριστιανικὸ κόσμο ἀπὸ τὴν σκοπιὰ ἐκείνων τῶν φορέων ποὺ τὶς διεκπεραίωναν κατὰ τὰ ἑβδομήντα, ἢ πενήντα τελευταῖα χρόνια.

Ὁμως στὴν Ἐκκλησία ὑπάρχει καὶ ἡ «ἰσχυρὰ θεολογικὴ παράδοση ποὺ ἐχάραξαν σύγχρονοι θεοφόροι Πατέρες καὶ ἔγκριτοι θεολόγοι». **Ἡ** παράδοση αὐτὴ εἶναι ἐκείνη ποὺ ἐκφράζει τὴν πίστη τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καὶ Πατέρων καὶ αὐτὴ τὴν παράδοση ὀφείλε νὰ ἀκολουθήσει ἡ Σ.τ.Κ..

Συμφωνοῦμε ἀπόλυτα, ὅτι ἐκεῖνοι ποὺ ἐξέφρασαν μονομερῶς τὴν ἄλλη ἄποψη, τὴν ἄλλη πλευρὰ τῶν πραγμάτων, ἀσφαλῶς δὲν ἐξέφρασαν τὴν ἰσχυρὰ θεολογικὴ παράδοση ποὺ ἐχάραξαν σύγχρονοι θεοφόροι Πατέρες καὶ ἔγκριτοι θεολόγοι» καὶ σὲ τελικὴ ἀνάλυση δὲν ἐξέφρασαν τὴν πίστη τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καὶ Πατέρων.

Ἄν ὅμως δὲν ἐξέφρασαν αὐτὴ τὴν πίστη, τότε τί ἐξέφρασαν; **Δ**ὲν εἶναι δυνατόν παρὰ νὰ ἐξέφρασαν, μιὰ ἄποψη ποὺ δὲν ἐναρμονίζεται μὲ τὴν πίστη τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καὶ Πατέρων, δηλαδή μιὰ κακόδοξη ἄποψη καὶ πῶς συγκεκριμένα ἐξέφρασαν τὸν οἰκουμενιστικὸ (=αἰρετικὸ), τρόπο διεκπεραιώσεως τῶν διαχριστιανικῶν σχέσεων.

Καὶ τοῦτο ἐπειδὴ, ὅ,τι εἶναι ξένο πρὸς τὴν πίστη τῶν Προφητῶν, Ἀποστόλων καὶ Πατέρων, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι κακόδοξο καὶ αἰρετικόν.

Μποροῦμε ὅμως μιὰ κακόδοξη ἄποψη, μποροῦμε ἓναν οἰκουμενιστικὸ (=αἰρετικὸ) τρόπο σκέψεως καὶ δράσεως νὰ τὸν χαρακτηρίζουμε ὡς «μονομέρεια», ποὺ ἀποτυπώνει τὴν μία πλευρὰ τῶν πραγμάτων;

Ἐδῶ λοιπὸν δὲν ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ κάποια «μονομέρεια», ἀλλὰ μὲ ἓναν κακόδοξο τρόπο σκέψεως καὶ δράσεως. **Ἐ**πομένως ἡ λέξις «μονομέρεια» εἶναι, νομίζω, τελείως ἀδόκιμη καὶ ἄστοχη, διότι δὲν ἀποδίδει μὲ δογματικὴ ἀκρίβεια τὴν ἀλήθεια τῶν πραγμάτων. **Ἀ**πομειώνει καὶ ὑποβαθμίζει τὴν δράση τῶν αἰρετικῶν οἰκουμενιστῶν στὸ ἐπίπεδο τῆς «μονομέρειας».

Παρὰ κάτω προσθέτει: **«Ὁ**μως ἡ τάσις διὰ “διακοπὴν μνημοσύνου” δὲν εἶναι ἐν προκειμένῳ δικαιολογημένη. **Τ**ὰ κείμενα τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Συνόδου ἔχουν τὰς ἐλλείψεις καὶ ἀτελείας των. **Δ**ὲν ὑπεγράφη ὅμως “ἐνωτικὸς ὄρος”, ὅπως εἰς τὴν Λυὸν καὶ τὴν Φλωρεντίαν καὶ οὐδεὶς Ὁρθόδοξος ἐπίσκοπος προσεχώρησεν εἰς

κατεγνωσμένην ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας αἵρεσιν οὔτε ἐκήρυξαν “γυμνῇ τῇ κεφαλῇ” τὰς αἰρετικὰς διδασκαλίας τῶν ἑτεροδόξων».

Ἐδῶ κατὰ τὴν ταπεινὴ μου γνώμη διατυπώνεται ἓνα **σοβαρότατο λάθος**. **Ἄν** ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὰ πρακτικὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ στοὺς Ἱεροὺς Κανόνες, θὰ διαπιστώσουμε, ὅτι τὸ μοναδικὸ κριτήριον, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου οἱ ἅγιοι Πατέρες ἀπέκοπταν καὶ ἀναθεμάτιζαν τοὺς αἰρετικούς, ἦταν ἡ ἔκπτωσή τους στὴν αἵρεση.

Ἐπίσης τὸ μοναδικὸ κριτήριον, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ὁ 15ος Ἱερὸς Κανὼνας τῆς ΑΒ' Συνόδου ἐπιτρέπει τὴν ἀποτείχιση, εἶναι καὶ πάλι ἡ αἵρεση καὶ ὄχι ἡ ὑπογραφή κάποιου «ἐνωτικῶ ὄρου».

Ὅπως σαφέστατα διατυπώνεται στὸν ἐν λόγῳ Ἱερὸ Κανόνα: **«Οἱ γὰρ δ' αἵρεσιν τινά, [καὶ ὄχι ἐξ' αἰτίας ὑπογραφῆς κάποιου ἐνωτικῶ ὄρου], παρὰ τῶν ἁγίων Συνόδων, ἢ Πατέρων κατεγνωσμένην τῆς πρὸς τὸν πρόεδρον κοινωνίας ἑαυτοὺς διαστέλλοντες ...».**

Ἄν ὑπάρχουν ἄλλα κριτήρια, ἄλλες κόκκινες γραμμές, παρὰ μόνο ἡ αἵρεση.

Ἄφου λοιπὸν, ὅπως ἀποδείξαμε προηγουμένως, ἡ **Σ.τ.Κ.** δὲν ἦταν Ὁρθόδοξη Σύνοδος, διότι ἐξέπεσε σὲ δογματικὲς πλάνες, τί ἄλλο μπορεῖ νὰ ἦταν παρὰ μιὰ ψευδοσύνοδος;

Στὴν ἱστορία τῆς Συνοδικῆς καὶ Κανονικῆς μας Παραδόσεως συναντοῦμε δύο εἰδῶν Συνόδους: Ἀληθινὲς Ὁρθόδοξες Συνόδους καὶ Ψευδοσυνόδους. Τρίτο εἶδος Συνόδου δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει.

Ἄν μιὰ σύνοδος δὲν εἶναι Ὁρθόδοξη, τότε ὅπωςδήποτε εἶναι ψευδοσύνοδος. **Ἄν** ὑπάρχει τίποτε ἐνδιάμεσο μεταξὺ Ὁρθοδόξου Συνόδου καὶ ψευδοσυνόδου, ὅπως δὲν ὑπάρχει τίποτε ἐνδιάμεσο μεταξὺ φωτὸς καὶ σκότους, μεταξὺ ἀληθείας καὶ ψεύδους. **Ἄφου** λοιπὸν ἡ **Σ.τ.Κ.** ἦταν ψευδοσύνοδος, τότε γιατί ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ 15ου Ἱεροῦ Κανόνος δὲν εἶναι δικαιολογημένη; **Κατὰ** ποιάν ἔννοια μποροῦν νὰ θεωρηθοῦν, ὅσοι δικαιολογημένα ἐφαρμόζουν τὸν ἐν λόγῳ Ἱερὸ Κανόνα, ὡς σχηματικοί, ἢ ἐκτὸς Ἐκκλησίας; **Εἶναι** δυνατόν ἡ ἐφαρμογὴ ἐνὸς Ἱεροῦ Κανόνος νὰ μᾶς βγάξει ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία; **Ὅχι** βέβαια.

Ἄραγε ὅσοι ἐπίσκοποι ὑπέγραψαν τὶς δογματικὲς πλάνες τῆς ψευδοσυνόδου, δὲν ἀναγνώρισαν, μὲ τὴν ὑπογραφή τους αὐτῇ, πανηγυρικὰ καὶ «γυμνῇ τῇ κεφαλῇ», ὅτι οἱ ἑτεροδόξοι εἶναι ἐκκλησίες μὲ ἔγκυρα μυστήρια καὶ σώζουσα Χάρις; Καί, κατ' ἐπέκταση, δὲν διεκήρυξαν «γυμνῇ τῇ κεφαλῇ», ὅτι οἱ αἰρετικὲς διδασκαλίαι τῶν ἑτεροδόξων ἀποτελοῦν «διαφορετικὴ διατύπωση τῆς ἰδίας ἀπο-

στολικῆς πίστεως»; Ἀσφαλῶς ναί.

Πέραν αὐτῶν, ἂν θέσουμε ὡς κριτήριον τὴν ὑπογραφή κάποιου «*ένωτικοῦ ὄρου*» καὶ ὄχι τὴν αἴρεση, τότε ποιό κριτήριον θὰ θέσουμε γιὰ τοὺς Προτεστάντες καὶ τοὺς Μονοφυσίτες; **Δ**ιότι γι' αὐτοὺς δὲν ὑφίσταται κἄν θέμα «*ένωτικοῦ ὄρου*».

Τέλος ἡ Εἰσήγησις ἐπισημαίνει: «*Ἀναγνωρίζομεν ὅτι ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ἔδειξεν ἀπεριόριστον ἐνδιαφέρον διὰ τὰ ἐκφρασθῆ ὑπὸ τῆς Συνόδου ἡ ἀκραιφνῆς Ὁρθόδοξος Ἐκκλησιολογία*».

Πῶς ὁμως μποροῦν νὰ ἀποδείξουν τὸν παρὰ πάνω ἰσχυρισμό; **Μ**ποροῦν νὰ ἀποδείξουν ὅτι ὁ κ. Βαρθολομαῖος ἔκανε τὸ πᾶν, καὶ μάλιστα μὲ τὴν ιδιότητά του ὡς προέδρου τῆς Συνόδου, γιὰ τὰ μὴν γίνῃ ἀποδεκτὸς ὁ ὅρος «*Ἐκκλησία*» στοὺς ἑτεροδόξους καὶ νὰ ἀπορριφθῶν ὅλες οἱ παράγραφοι ποὺ ἀναφέρονται στὸ Π.Σ.Ε.;

Ἡ τραγικὴ πραγματικότητα δυστυχῶς ἀποδεικνύει τὸ ἀντίθετο: **Ὁ** κ. Βαρθολομαῖος, ὑπῆρξε ἀπὸ τοὺς πιὸ ἐνθερμούς θιασῶτες γιὰ τὴν ἀποδοχὴ τοῦ ὄρου «*Ἐκκλησία*» στοὺς ἑτεροδόξους καὶ ὑπῆρξε ὁ πρῶτος ποὺ ὑπέγραψε τὸ κακόδοξο κείμενον μὲ τίτλον «*Σχέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μὲ τὸν λοιπὸν Χριστιανικὸν κόσμον*».

Συνεχίζεται.